

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- א. וכולן שקיבלו את הדם חוץ לזמנו וחוזין למקומו אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל 2
- ב. קיבל הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר.....3
- א. קיבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו קיבל בכלי קדש ונתן לכלי חול יחזיר לכלי קדש.....6
- ב. נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר.....6
- ג. נתנו על גבי הכבש שלא כנגד היסוד נתן את הניתנין למטה למעלן ואת הניתנין למעלן למטה ואת הניתנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל.....7
- ד. השחיטה שכשרה בכל אדם ... דאפי' לכתחילה ... טמאים דלכתחילה לא גזירה שמא יגעו בבשר.....7
- ה. וסמך ושחט מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים מדרבנן ... אפשר דמעיל ידיה וסמך.....8
- ו. טמא שהכניס ידו לפנים ... ביאה במקצת.....9
- ז. מצורע שחל שמיני שלו להיות בערב הפסח וראה קרי בו ביום ומבל ... זה נכנס מוטב יבוא עשה שיש בו כרת וידחה עשה שאין בו כרת.....10
- ח. דבר תורה אפי' עשה אין בו ... שחידשו בה דברים (הרבה) ואמרו טבול יום אל יכנס למחנה לוייה.....10

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

דף לב.

א. זכולן שקיבלו את הדם חוץ לזמנו חוץ למקומו אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל

כבר התבאר לעיל דף כו: שאין המחשבה מועלת¹ אלא ממי שהוא ראוי לעבודה, ובדבר הראוי לעבודה, ובמקום ראוי לעבודה.

ממי שהוא ראוי כיצד, אחד מן הפסולין לעבודה², אפילו טמא³, שקיבל הדם, או הלך או זרק, וחשב בשעת העבודה מחשבת מקום או מחשבת הזמן, או שלא לשמן (בפסח וחטאת, ובשאר קרבנות לענין שיעלו לבעלים) לא פסל במחשבתו, לפי שאינו ראוי לעבודה, ואותו הדם שקבל או שזרק מקצתו ישפך לאמה⁴, ואם נשאר דם הנפש יחזור הראוי לעבודה ויקבל במחשבה נכונה⁵.

וכבר התבאר לעיל דף לא: שלמרות שאינו פוסל במחשבה בעבודות אלו, אם חשב הפסול בשעת שחיטה פסל במחשבתו, שהשחיטה כשירה בפסולין.

¹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יד הלכה ב
² כל הפסולין לעבודה שמונה עשר ואלו הן: העובד ע"ז, הזור, בעל מום, הערל, הטמא, טבול יום, מחוסר כפורים, האונן, השכור, מחוסר בגדים, יתר בגדים, פרום בגדים, פרוע ראש, שלא רחץ ידים ורגלים, היושב, מי שיש בין ידו ובין הכלי דבר חוצץ, מי שיש בין רגלו ובין הארץ דבר חוצץ, מי שעבד בשמאלו, כל אלו פסולין לעבודה ואם עבדו חללו, חוץ מפרוע ראש וקרוע בגדים והשוהט לע"ז בשונג, שאם עבדו עבודתן כשירה. רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ט הלכה טו
³ ולמרות שטמא עושה שירים כמבואר להלן אבל בחשב מחשבת מקום או זמן או שלא לשמן בחטאת, אם חשב מחשבה הפוסלת הטמא בזריקתו אין הטמא עושה שיריים, ומצי לחזור ולקבל דם הנפש, כיון דבכי האי גוונא דחשב מחשבה הפוסלת לא הוי לעבודת צבור, אף על גב דמצד מחשבה לחוד אינה פוסלת, דאינו בראוי לעבודה, מכ"מ הואיל ובכה"ג לא הוי לעבודת צבור תו הוי ככל הפסולים ואינו עושה שיריים, ויחזור ויקבל להכשיר הזבח. או"ש. וכ"כ ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קמו סעיף ח
⁴ עיין ח"י הגר"ח הלוי שהקשה צ"ע אמאי אותו הדם שזרק ממנו מקצת ישפך לאמה, כיון דלא חשיבא זריקה כלל, א"כ הא זה הדם עצמו עוד ראוי לזריקה. ועיי"ש מש"כ לחדש להלק בין דחוי לשיריים.
⁵ בפיה"מ זבחים פרק ג משנה ב אם לקח אותו הפסול ושנה בו את מקומו, הרי אין אותו הקרבן נפסל כיון שאותו שעשה בו שנוי זה אינו ראוי לזריקה, וכשם שאין מחשבתו פוסלת כמו שקדם הואיל ואינו ראוי לאותה העבודה כך גם לא יפסלו מעשיו, אלא אם נשאר מדם הנפש דבר יחזור הכשר ויקבל ויזרוק הדם במקומו. וכן עיין תפא"י אות ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

קרבנות שנעשו שלא לשמן כשירין חוץ מן הפסח והחטאת כמו שהתבאר לעיל דף ב. לפיכך אם קבל הדם כהן טמא⁶ שאינו ראוי לעבודה, או הוליכו, או זרקו, פסל הזבח כאילו עשאהו לשמו שהוא פסול, ואף על פי שיש דם הנפש, וחזר הכשר וקבל, וזרק, כבר נפסל הזבח, כיון שהטמא הואיל והוא ראוי לעבודה בקרבן הבא בטומאה עושה שירים⁷ ולא מפני מחשבת שינוי השם פסל אותו אלא מפני שהוא פסול לעבודה.

ב. קיבל הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר

כבר התבאר לעיל דף יד: ודף טו. שכל הזבחים שקיבל דמם אחד מן הפסולין לעבודה, או שהוליד את הדם למזבח, או שזרקו למזבח כהלכתו⁸, נפסל הזבח⁹.

ואם¹⁰ קיבל הכשר ונתן לפסול ולא הלך בו הפסול אלא עמד במקומו ולא קירב למזבח כלל אלא הושיבו בידו, או שהוליד הכהן עד המזבח והניחו ביד הזור¹¹, יחזיר לכשר, ואפילו לכתחילה מותר לעשות כן¹².

⁶ כך ביארו בהר המוריה באבהא"ז ובאו"ש את דברי רבינו דלא ככס"מ

⁷ כמבואר ברמב"ם שם פרק א הלכה כח

⁸ ומ"ש רבינו כהלכתו נראה דה"ק אפילו אם זרקו כהלכתו נפסל הזבח, ויותר נראה לומר דדוקא זרקו כהלכתו פסל אבל זרקו שלא כהלכתו לא פסל דלא חשיבא זריקה. כס"מ וכ"כ בהר המוריה שזרקו שלא כהלכתו לא נפסל הזבח

⁹ נראה מדברים אלו דדוקא בקבלה והולכה וזריקה אם נעשה אחת מכל אלו ע"י אחד מן הפסולין נפסל הזבח אך בהולכת איברים לכבש לא נפסל הזבח אף דלמצוה צריך כהן כשר וכמ"ש הלכה כ"ב. אך קשה מההיא דפ"ק דזבחים (דף י"ד) דפריך והרי הולכת איברים לכבש דעבודה שאפשר לבטלה היא ופסולה בור דכתיב והקריב הכהן את הכל המזבחה ואמר מר זו הולכה לכבש ומשמע התם דמדמינן הולכת איברים להולכת דם לענין פסול. מל"מ שם. אפ"ל דרבינו דמיירי בפסול הזבח ואילו בהולכת איברים לכבש הזבח לא נפסל כיון דהקטרה לא מעכב, ועוד י"ל דהא שמאל כשר בהולכת איברים לכבש וי"ל דה"ה שאר פסולין כמו שיכור ואונן (עיינן זבחים כ"ד ב') ורבינו כולל כאן כל פסולי עבודה לכן נקט הולכת דם אי נמי י"ל דבהולכת איברים לכבש מהני בה תקנה להחזירה לאחוריו ועוד י"ל כיון דלא מעכבא כפרה אינו פסול רק לכתחלה ולא בדיעבד. הר המוריה שם.

¹⁰ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה כז

¹¹ ומיירי שלא הוליכו כלל, אלא מעשה איצטבא בלבד הוא דעבד. הר המוריה

¹² זבח תודה שם ד"ה דעביד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרה היומי

מסנת זבחים

אבל דם שהוליכו הפסול לעבודה והחזירו לכשר והוליכו, או שהוליכו הכהן תחילה והחזירו ונתנו לפסול והוליכו, הואיל והוליכו הפסול בין בתחילה בין בסוף נפסל הזבח. אולם אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל¹³.

קיבל הפסול¹⁴, אם נשאר דם הנפש חוזר הכשר ומקבל ומוליך וזורק, שאין הפסולין לעבודה עושין הדם הנשאר שירים. מלבד בפסול טומאה הואיל והוא ראוי לעבודה בקרבן הבא בטומאה עושה שירים, כיצד קיבל הטמא, אף על פי שקיבל אחריו הכשר דם הנפש זרקו נפסל הזבח, שזה שקיבל הכשר באחרונה שירים הוא ואינו כלום¹⁵. וי"א¹⁶ שרק אם זרק נעשה שירים אך אם רק קיבל אינו עושה שירים ויחזור הכשר ויקבל.

וכבר התבאר לעיל דף יד: שהולכה שלא¹⁷ ברגל אינה הולכה, לפיכך כהן¹⁸ שקיבל את הדם ועמד במקומו וזרקו למזבח נפסל הזבח. ואינו מועיל לקבל דם אחר ולהוליכו ברגל¹⁹. אולם אם אפשר לתקנה יחזור לאחוריה ויחזור ולהוליך ברגל²⁰.

¹³ כמבואר לעיל בפסולי המוקדשין פרק יד הלכה ב, ובפיה"מ זבחים פרק ג משנה ב

¹⁴ רמב"ם שם הלכה כח

¹⁵ שבכאן עניין אחר הוא שיפסל הקרבן ע"י עבודתו של הפסול, בזה וודאי תלוי רק באחת מן הד' עבודות שאם עשאה אחד מן הפסולין פסל את הקרבן, ורק בקבלה אם יש עוד דם הנפש מקבל הכשר וקבלת הפסול לא נחשבה לקבלה כלל. משא"כ הטמא א"א לחשבו כאלו לא עבד כלל דעבודתו חשובה והוי עבודה, וכמו שאם קבל הכשר וחזר כשר אחר וקבל וזרק ולא זרקו של הראשון פשיטא שהקרבן פסול שלא זרקו דם הקבלה, וא"א לחול קבלת השני ביון שכבר נגמרה ע"י הראשון ונעשה מותר הדם שיריים, וה"נ בקבלת הטמא, וממילא שנפסל הקרבן דאין כאן עוד קבלה. וזה שכתב עושה שירים שיגרא דלישנא דגמי נקיט דמה שייך שיריים בקרבן פסול, אך עיקר כוונתו למה שכתב שהזבח נפסל דלעניין פסול הקרבן הוי קבלת טמא כקבלת טהור מפני שישנו בעבודה בקרבן הבא בטומאה לכך חשיבא עבודתו לפסול הקרבן. ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכד סעיף יח

¹⁶ השנות הראב"ד שם

¹⁷ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה כג

¹⁸ בספרי רבינו הגרסא כהן גדול ועיין מעשה רקח ועוד אחרונים שכתבו שהוא ט"ס. ועיין ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכד סעיף ב שכתב רק אורחא דמילתא נקיט דהכה"ג מתנהג ברמה וההילוך קשה עליו. ו

¹⁹ ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכד סעיף ב

²⁰ תורת הקדשים ט. אות ו ועיין באריכות בזבח תודה שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אולם דם²¹ שהוליכו הפסול לעבודה והחזירו לכשר והוליכו, נפסל הזבח, שהרי אי אפשר לתקן דבר זה²² כיון דנעשית מתחילה הולכה ברגל על ידי זר²³.

וכבר התבאר לעיל דף ד. שי"א שצריך הלוחך ואפילו שוחט בצד המזבח אינו יכול לעמוד במקומו ולזרוק הדם אלא צריך להלך מעט, ולזרוק כדי לקיים מצות הולכה.

ואם לא הוליך הדם ברגל אלא זרקו בלא הולכת רגל נפסל הזבח. וי"א²⁴ שאינו צריך, והולכה אפשר לבטלה, ואינו פסול אלא אם עמד ברחוק מהמזבח וזרקו משם²⁵.

²¹ רמב"ם שם הלכה כז

²² פסק כמ"ד לא אפשר לתקונה משום דרבי יוחנן קאי כוותיה ופסק נמי כרבא. כס"מ שם. אולם עיין בלח"מ שכתב ואינו כן דהיה דר"י אינו ענין לכאן דהתם לית הלכתא כוותיה דאמר דהולכה שלא ברגל אינו יכול לחזור לעשותה ברגל ובהא איתותב עולא ולית הלכתא כוותיה וכ"כ רבינו ז"ל בפ"ג מהלכות אלו והרב בעל כ"מ ז"ל בעצמו כתב שם כן אלא הכא הוא ההולכה של פסול שזה א"א לתקן ודברים חלוקים הם. עכ"ל ולכאורה אפשר ליישב שמר' יוחנן ילפי' דפסול אי אפשר לתקנו אע"ג דלענין הולכה ברגל לא קי"ל כוותיה. ועיין הר המוריה ומעשה רקת. ועיין חי' הגר"ח שם פ"ג ה"ט דקי"ל דאפשר לתקוני, וכדמסיק הגמ' להך מ"ד דאי אפשר לתקוני בתיובתא, וגבי זר פסק הרמב"ם בפ"א שם ה' כ"ז דאי אפשר לתקוני, ובאמת שכן הוא מוכרח מהגמ' דלא מייתי על דין זר שום תיובתא מהנך משניות דמייתי מעיקרא על הולכה שלא ברגל, ובעל כרחך דחלוקין הם דזר יוכל להיות דאי אפשר לתקוני, והולכה שלא ברגל אפשר לתקוני. ובאמת שכן היא הסברא פשוטה, דהולכה ברגל בזר דהויא הולכה, א"כ הא נעשית עבודה בפסול, משא"כ הולכה שלא ברגל, כיון דלא שמה הולכה, א"כ הא עדיין לא נעשית שום עבודה כלל, אלא דגרם שתבטל ההולכה, כיון דהקריבו אצל המזבח, וע"כ שפיר מחלקינן, דהיכא דהוליך זר הרי נעשית עבודת ההולכה בפסלות, ונעשה בה דבר הפוסלה, וכדקי"ל דזר מחלל עבודה, וע"כ אי אפשר לתקוני, משא"כ בהולכה שלא ברגל, דלא חשיבא הולכה כלל, וא"כ הא לית בה עדיין שום דבר הפוסלה, אלא דגרם שלא יוכל לעשות בה עבודת הולכה, וע"כ מאחר שחזר והרחיקה, דהשתא תוכל להעשות בה עבודת ההולכה, שפיר מהני התיקון.

²³ תורת הקדשים ט. אות ו ועיין באריכות בזבח תודה שם.

²⁴ במל"מ שם כתב להוכיח כן מתוס' בפ"ק דזבחים (דף י"ג) ד"ה אתה אומר כתבו דהולכה אפשר לבטלה וכן כתב רש"י ז"ל שם וכן כתבו התוס' בפ"ב דיומא (דף כ"ז) ד"ה והקריבו ובפ"ק דהגיגה (דף י"א), ועיין ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכד סעיף ו דכתב להוכיח שאף דעת הרמב"ם כן, וזה שכתב כאן דשלא ברגל אינה הולכה זהו כשצריך הולכה. וכן דיין במעשה רקת שם לדיין בדברי הרמב"ם.

²⁵ יש מי שמסתפק אם שחט רחוק מהמזבח והוליך הדם ברגל עד חצי הדרך ובשם עמד וזרק מרחוק, מי אמרינן הא קיים הולכה ברגל, או דילמא דצריך להוליך עד המזבח ברגל. ונראה דלא מהני ופסול (מ"מ). ולפ"ז אם במחצה הדרך מסר לזר והוליך הזר עד המזבח והחזירו לכהן והוליך הכהן, אין תועלת מפני שכבר נפסל ולענ"ד אינו כן, דא"כ אם עמד כפסיעה מקיר המזבח וזרק הדם נפסלנו וצריך לפ"ז להתקרב ממש לקיר המזבח וזה לא שמענו, וכל כי האי ה"ל לפרש. וכיון דפסיעה אחת מן המזבח כשר א"כ כמה פסיעות ג"כ דאיזה שיעור תתן, וכיון שקיים מצות הולכה ברגל דיו, דהולכה ילפינן ריש זבחים מוהקריבו זו קבלת הדם ואפקיה רחמנא בלשון הולכה למימרא דלא תיפוק מכלל קבלה ע"ש, וכיון שקיים הולכה ברגל מה לנו אם זרק מרחוק על המזבח. ועוד ראייה מהא דפריך שם מנותנו לחבירו וחבירו לחבירו דאין בזה הולכה ומתריץ דניידי פורתא ע"ש, ובוודאי יש מי שלא נד פורתא דאמו העמידו משניחים על זה, אלא וודאי כדאמרן, ולפ"ז גם כשמסר לזר באמצע הדרך והוליך הזר ואח"כ החזירו לכהן והוליכו למזבח כשר (כנלע"ד וצ"ע לדינא). ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכד סעיף ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הַלְכַתָּא לְמִשְׁיַחָא בְרַף הַיּוּמִי

מִסְכַּת זְבַחִים

א. קִיבֵל בִּימִינוּ וְנָתַן לְשִׁמְאָלוֹ יַחֲזִיר לְיָמִינוּ קִיבֵל בְּכַלֵּי קֹדֶשׁ וְנָתַן לְכַלֵּי חוּלַי יַחֲזִיר לְכַלֵּי קֹדֶשׁ

קבל הדם בשמאל נפסל הדם, אבל קיבל בימינו²⁶ ונתן לשמאלו יחזיר לימינו, כיון שהקבלה היתה כדין לא נפסלה בזה.

קיבל בכלי חול נפסל הזבח, קיבל בכלי קודש ונתן לכלי חול יחזיר לכלי קודש. ואם שפכו מכלי קדש לכלי קדש אחר לית לן בה²⁷.

קמין הכשר²⁸ ונתן לפסול, קמין בימינו ונתן לשמאלו ואחר כך נתנו לכלי, קמין מכלי קודש ונתן לכלי חול פסל²⁹.

ב. נִשְׁפַךְ מִן הַכֵּלִי עַל הַרְצָפָה וְאִסְפוּ כֶּשֶׁר

כבר התבאר במסכת יומא דף מח: שדם שחיטת הקרבנות שקיבלו בכלי כדנינו³⁰, ונשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר, אבל צריך שיחזיר הכלי למקום השפיכה ויוליך ברגל, שמן הסתם נתפשט הדם כשנשפך לצד המזבח ואם כן חלקו לא היתה בו הולכה ברגל³¹.

אבל אם נשפך מצואר הבהמה על הרצפה, ואספו ונתנו לכלי השרת נפסל הזבח.

²⁶ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה כד

²⁷ משנה למלך מעשה הקרבנות פרק יג הלכה יב

²⁸ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יא הלכה ב

²⁹ ואם תאמר ולחכמים מאי שנא קמיצה מדם וי"ל דבפרק הקומין רבה (דף כ"ו:) מייתי מאי דתני בהאי תוספתא והכ"א כיון שנתנו לשמאל פסלתו מתנתו וקאמר עלה בגמ' מ"ט משום דבעי לקדושי בכלי וכיון שנתן לשמאל נעשה כדם שנשפך מצואר בהמה על הרצפה ואספו שפסול. ופירש רש"י פסלתו מתנתו (מה שנתן בשמאלו) ושוב אין לו תקנה בחזרה מאי טעמא משום דבעי לקדושי בכלי וכו' ואספו שפוסל עוד להקדישו בכלי דאי לא הוי עוד האי קומין קידוש כלי לא הוה מיפסל דהוה כדם שנשפך מן הכלי על הרצפה שכשר אבל מאחר דבעי כלי לית ליה תקנתא בחזרה כדפרישית דהוה ליה כנשפך על הרצפה מן הצואר שפסול דנפקא לן מולקח מדם הפר דם מהפר יקבלנו וקידוש קומין במקום קבלת דם ושמאל בלא כלי הרי היא כרצפה עכ"ל. כס"מ שם

³⁰ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה כה

³¹ תורת הקדשים דף כ: אות ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת זבחים

**ג. נתנו על גבי הכבש שלא כנגד היסוד נתן את הניתנין
למטה למעלן ואת הניתנין למעלן למטה ואת הניתנין
בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים אם יש דם הנפש
יחזור הכשר ויקבל**

כבר התבאר לעיל דף כו: שדמ³² שהניתן שלא במקומו פסול הקרבן במה
דברים אמורים כשהיה זה הזורק כשר לעבודה, אבל אם קבל הכשר ונתן
לפסול, ונתן הפסול את הניתנין למעלה למטה³³, ואת הניתנין בפנים בחוץ,
ואת הניתנין בחוץ בפנים, או שנתן על הכבש שלא כנגד היסוד, לא נפסל
בשר הזבה שאין זריקתו מכפרת, ומעשיו אינם מועילים כלום³⁴, לפיכך אם
נשאר דם הנפש, יחזור הכשר ויקבל שאר דם הנפש ויזרוק הדם במקומו.

**ד. השחיטה שכשרה בכל אדם ... דאפי' לכתחילה ... טמאים
דלכתחילה לא גזירה שמא יגעו בבשר**

כבר התבאר לעיל דף לא: ששחיטת הקדשים³⁵ כשירה בזרים³⁶ אפילו קדשי
קדשים, ומ"מ כלי שרת בעינן³⁷, וכל הפסולין לעבודה³⁸ מותרין לשחוט
קדשים לכתחילה ואפילו קדשי קדשים, בין קדשי יחיד בין קדשי צבור

³² רמב"ם שם

³³ שם דאמאי נקט קבל הכשר ולא אמר דהפסול קבל זורק ועוד פסול מאי איריא שלא במקומו אפי' במקומו
נמי הרי כתב רבינו ז"ל לעיל דאין פסול עושה שירים מיהו לזה תירצו התוס' ז"ל פ"ב דזבחים (דף כ"ו) דאירי
אפילו בטמא עושה שירים כשזרק במקומו הכא דלא הוי מקומו ממש אינו עושה שירים ועם זה נוכל לומר
דהא דנקט רבינו ז"ל קבל הכשר לרבותא נקטיה דאע"ג דטמא עושה שירים ואיכא כאן קבלת כשר מ"מ כיון
דהזריקה היא שלא במקומו אינו עושה שירים וכ"ש היכא דהקבלה בפסול והזריקה שלא במקומו דאיכא
תרתיה לריעותא. לח"מ שם. ובהר המוריה כתב כ"ש בקיבל הפסול זורק שאין עושה דהוי וכמבואר לעיל פ"א
ס"ד הלכה כ"ח יעו"ש רק דדרכו להעתיק מה שמבואר בש"ס בהדיא ושם מיירי בכה"ג כמש"כ רבינו בפ"י
המשניות בפ"ג דזבחים יעו"ש היטב

³⁴ או"ש שם

³⁵ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ט הלכה ו

³⁶ ובזוה"ק נשא קב"ד א' אי' שכהן לא ישחוט. קרית מלך שם

³⁷ לכתחילה לרמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ד הלכה ז, ועיי"ש בנו"כ שלתוס' אפילו דיעבד.

³⁸ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

שנאמר ושחט את בן הבקר לפני י"י והקריבו בני אהרן מקבלה ואילך מצות כהונה.

למרות שכל הפסולים שוחטים, הטמא³⁹ שאינו שוחט לכתחלה, ואף על פי שהוא חויץ לעזרה ופושט ידיו ושוחט בסכין ארוכה בעזרה⁴⁰, גזירה שמא יגע בבשר.

ה. וסמך ושחט מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים מדרבנן ... אפשר דמעיל ידיה וסמך

אין סומכין אלא בעזרה, סמך חויץ לעזרה חוזר וסומך מבפנים⁴¹, ואם היה בעל הקרבן עומד בחויץ והכניס ידו לפנים וסמך⁴² סמיכתו כשירה, והוא שישמך בכל כחו וי"א⁴³ שצריך שיכניס ראשו ורובו.

³⁹ דעת הלח"מ בדעת הרמב"ם שם שאף על גב דברישי פ' כל הפסולין אמרו דעביד סכין ארוכה ושחט כתב רבינו ז"ל ופשט ידיו משום דהוא פסק בפ"ג מהל' ביאת מקדש דביאה במקצת לא שמה ביאה, כלומר שכין שביאה במקצת לא שמה ביאה יש לחשוש שיכניס ידיו ויגע בבשר אך אם גם ביאה במקצת היתה אסורה אם כן ליכא למיחש להכנסת ידיו ולכן אף לכתחילה יוכל לשחוט בסכין ארוכה. ועיין בישועות מלכו ובשהם וישפה ובאבהא"ז שהקשה שמה שפסק הרמב"ם דביאה במקצת לא שמה ביאה הא אינו אלא דפטור מכרת ומלקות אבל מכין אותו מכת מרדות. וא"כ קשה למה צריך הטעם לזה שאינו שוחט לכתחלה משום גזירה שמא יגע בבשר. הא בלא זה אסור לו להכניס ידיו לעזרה, ועיין ישועות מלכו שתי' דאיירי גם בטומאה דרבנן ובאבהא"ז כתב נראה דמשכחת לה במצורע שמכניס ידיו לבהונות דהו"א דבשעה זו יכול לשחוט ומצורע זה הוא טבול יום ואינו מטמא הסכין אבל הבשר מטמא אם יגע דהא טבול יום פוסל תרומה וקדשים.

⁴⁰ כוונתו דהשחיטה היתה בעזרה אבל ידיו היו מחויץ לעזרה, דאם ידיו היו ג"כ בעזרה א"כ פשיטא דאסור בלא"ה. הר המוריה פסולי המוקדשין שם. וצ"ע אם כן אמי חיישינן שמא יגע בבשר הא אסור לו להכניס ידיו. ועיין מעשה רקח משמע שהביא שמטמא על ידי הסכין וצ"ע.

⁴¹ עיין זבח תודה כ: שלרמב"ם מדאורייתא מעכב סמיכה לפני ה' ולהכי סמך בחויץ חוזר וסומך בפנים אך לרש"י אפשר שהוא מדין תיכף לסמיכה שחיטה ומסתפק שם אם צריך מטעם זה לרש"י לחזור ולסמוך.

⁴² רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ג הלכה א

⁴³ מה דאיתא שם ל"ג א' כל הסומך ראשו ורובו הוא מכניס מ"ט סמיכה בכל כחו בעינן י"ל דרגילות הוא לעשות כן אף על גב דאם סומך בכל כחו בידו לבד סני. ורבינו ס"ל דבעי להכניס ראשו ורובו ומטעם זה אין לטמא לסמוך, דטעם אחר ליכא בזה אחר דהא ס"ל דביאה במקצת לא שמייה ביאה. (צ"ע דהא מ"מ מדרבנן אסיר ולהכי טמא לא יסמוך, אולם אפשר כיון דמצוה לסמוך להכי לא הוי אסרינן וצ"ע) אלא ודאי מטעם דהסומך מכניס ראשו ורובו ומ"מ בדיעבד מהני סמיכה אם עייל ידיו לפנים וסמך בכל כחו אף דלא הכניס ראשו ורובו מטעם דשמא לא בעינן ראשו ורובו וכלישנא קמא דרב יוסף וכ"מ קצת מסתמא דש"ס שם ל"ב א' דמשני דקסבר ביאה במקצת לא שמייה ביאה. הר המוריה שם. אך במעשה רקח שם כתב מרן ז"ל כרב יוסף דכל הסומך ראשו ורובו מכניס מאי טעמא כל כחו בעינן ע"כ וקשה דא"כ למה לא ביאר רבינו דבעי שיכניס ראשו ורובו גם לקמן ה"ל י"ג כתב סתם וצריך הסומך לסמוך בכל כחו ולא ביאר דבעי ראשו ורובו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

ואין סומך אלא טהור⁴⁴, אבל טמא לא יסמוך גזירה שמא יכנס לעזרה לסמוך כשהוא טמא⁴⁵, ואם סמך הטמא סמך.

דף לב:

ו. טמא שהכניס ידו לפניו ... ביאה במקצת

כבר התבאר במסכת יומא דף לא. שלהלכה נפסק שביאה⁴⁶ במקצת אין שמה ביאה לענין חיוב טמא בביאת המקדש, ולפיכך טמא⁴⁷ שהכניס ידו

ואין לומר דכיון דבעי כל כחו ממילא דבעי ראשו ורובו דהא בפ"ד דמחוסרי כפרה הל' ב' גבי סמיכת אשם מצורע פסק דמכניס שתי ידיו לעזרה וסומך עליו ועיין בספר צרור החיים ז"ל [פ"ד] דביאת מקדש ובני הישיבה גר"ז תירצו דודאי ראשו ורובו בעינן ורבינו לא הוצרך לבארו משום דהיינו כל כחו וכדברי מרן ז"ל וגבי מצורע משום דלא אפשר, וידוע דסמיכה לא מעכבא. מעשה רקח שם.

⁴⁴ כתב הבכ"מ ז"ל דמ"ש בריש פ"ג דזבחים (דף ל"ב) מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים דשחיטה הוי מדרבנן גזירה שמא יגע ואית ליה לרבינו ז"ל דה"ה בסמיכה דהוי מדרבנן ולכך כתב דאם סמך בדיעבד דהוי סמיכה ואי אפשר לומר כן דשם אמרו מאי שנא סמיכה דכתיב לפני ה' שחיטה נמי הכתיב וכו' ופי' רש"י ז"ל מאי שנא דבטהורים מדאורייתא דכתיב לפני ה' וכו' ומוכרח הוא לפרש כן משמע דסמיכה מדאורייתא, גם מה שתירץ עוד דהא דאמרינן אם לא סמך כפר אינו נכון דהתם אמרינן מעלה עליו כאילו לא כפר וכאן כתב רבינו ז"ל דסמך משמע דסמיכתו כשרה וכפר. ונראה לי לומר דנפקא ליה לרבינו ז"ל משום דאמר שם סמיכה נמי אפשר דמעיל ידיה וסמך כלומר ואמאי אמרת דסמיכה בטהורים מדאורייתא ותירצו קא סבר ביאה במקצת שמה ביאה וכיון דרבינו ז"ל פסק בפ"ג מהל' ביאת מקדש דביאה במקצת לא שמה ביאה לכך פסק כי קושית הגמרא דסמיכה לאו דאורייתא בטהורין דאפשר דמעיל ידיה וסמך אלא מדרבנן הוי גזירה שמא יכנס לעזרה לסמוך כשהוא טמא אבל מדאורייתא כשירה אפילו בטמאים. לח"מ שם. וכן בהר המוריה. ובעוד יוסף חי. שם

⁴⁵ וכ"כ בזבח תודה שם ד"ה כמו בשחיטה, עיין ערוך השולחן העתיד הלכות מעשה הקרבנות סימן סח סעיף ט שכתב "אבל במקום שע"פ דין תורה אסור לו לסמוך כמו ערל וטמא אין הסמיכה מעכבת". והוא ס"ל התם סעיף יח דכל הסומך בהכרח להכניס ראשו ורובו לפניו דסמיכה בכל כחו בעינן (שם לג, א) וכיון דבעינן בכל כחו א"א שלא יכניס ראשו ורובו לפניו, ולכן בעינן שיסמוך בכל כחו דזהו לשון סמיכה, ולכן אין סומך אלא טהור אבל טמא א"א לו לסמוך ואפילו אם נאמר דידיו שמכניס ביאה במקצת לא שמה ביאה מ"מ כיון דצריך כל כחו בהכרח שיכניס ראשו ורובו בפנים כמ"ש, ומ"מ אם סמך הטמא הוי סמיכה ואיסורא דעבד עביד.

⁴⁶ להלן דף לג נחלקו עולא ורבין אמר ר' אבהו דלעולא שמה ביאה ורבין אמר ר' אבהו לאו שמה ביאה ופסק הרמב"ם דלא כעולא. והראב"ד שפסק כעולא דשמה ביאה דעת יחיד הוא. ועין בלקוטי הלכות זבחים שם דף כ: שהביא שדעת התוס' והריטב"א כדעת הרמב"ם. ודלא כדעת האב"ד שם דס"ל שלוקה מן התורה ⁴⁷ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ג הלכה יח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

למקדש אינו לוקה מן התורה⁴⁸, אך איסורו מדרבנן⁴⁹ ומכין אותו מכת מרדות.

ז. מצורע שחל שמיני שלו להיות בערב הפסח וראה קרי בו ביום וטבל... זה נכנס מוטב יבוא עשה שיש בו כרת וידחה עשה שאין בו כרת

כבר התבאר במסכת פסחים דף צב. שמצורע⁵⁰ שחל שמיני שלו להיות בארבעה עשר שהוא יום הבאת קרבנות המצורע, וראה קרי בו ביום, הרי זה טובל ונכנס לעזרת נשים ועומד בשער נקנור שלא נתקדש בקדושת עזרה ומביא קרבנותיו, ואף על פי שטבול יום אסור להכנס לעזרת נשים, הואיל ואיסורו להכנס שם מדבריהם, ויום זה הוא יום הקרבת הפסח במועדו, יבוא עשה שיש בו כרת, וידחה איסור של דבריהם.

ח. דבר תורה אפי' עשה אין בו... שחידשו בה דברים (הרבה) ואמרו טבול יום אל יכנס למחנה לזיה

כבר התבאר במסכת יבמות דף ז. ששלש מחנות⁵¹ היו במדבר, מחנה ישראל ומחנה לזיה שנאמר בה (במדבר א פסוק ג) וְקָבַיִב לְמִשְׁפַּחַי יִחְנוּ, ומחנה שכינה והוא מפתח הצר אהל מועד ולפנים, וכנגדן לדורות, מפתח

⁴⁸ ומ"ש הראב"ד מסוגיא דיומא דף ל"א המעיין בלשון רבנו פ"ד מהל' מחוסרי כפרה ה"א ומפני מה טובל בשמיני וכו' מפני שהיה רגיל וכו', נמצא באמת אליבא דרבנן בטבילת מעלה א"צ טבילה לבהונות והך פשיטות אליבא מ"ד דס"ל כר' יהודה לענין לא מצורעין בלבד אלא ה"ה כל אדם וסובר כרבנן דמצורע טובל, (עיין בתוס' ד"ה ותני שנדחקו ולדרך רבנו המכוון כמ"ש) ומינה דלדידן אין כאן פשיטות אף על גב דק"ל מצורע טובל היינו הואיל דרגיל משא"כ בשאר ביאה במקצת של טהור א"צ טבילה, דמשום הכי השמיט רבנו פשיטות זה בביאה במקצת דטהור ובעיא דאביי מדרבנן. מרכבת המשנה. ועיין בסוגייתנו בתוד"ה ותניא ולפי דבריהם אדרבא ראייה לדברי הרמב"ם דכל הוכחת הגמ' הוא לענין מעלה דרבנן ובהא הסתפקו אי עשו מעלה עבור ביאה במקצת ופשטינן שעשו ויש בו איסור דרבנן אך דאורייתא ודאי לאו ביאה היא.

⁴⁹ ועיין משנה למלך שם הלכה יט שכתב שלדעת התוס' אף איסור רבנן אין בו. אולם עיין הר המוריה שם שדחה דבריו.

⁵⁰ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ו הלכה ה

⁵¹ רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ז הלכה יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ירושלים עד הר הבית כמחנה ישראל, ומפתח הר הבית עד פתח העזרה שהוא שער ניקנור כמחנה לוי, ומפתח העזרה ולפנים מחנה שכינה, והחיל ועזרת הנשים מעלה יתירה בבית עולמים.

וקדושות הן⁵² זו למעלה מזו הר הבית שאין זבין וזבות נדות ויולדות נכנסין לשם, ומותר להכניס המת עצמו להר הבית ואין צריך לומר טמא מת שהוא נכנס לשם. החיל מקודש ממנו שאין עכו"ם וטמא מת ובוועל נדה נכנסים לשם.

עזרת הנשים מקודשת מן החיל שאין טבול יום נכנס לשם, ואיסור זה מדבריהם אבל מן התורה מותר לטבול יום להכנס למחנה לוי, וטמא מת שנכנס לעזרת הנשים אינו חייב טאת. וי"א⁵³ שאף המת בחיל מדבריהם. ויהושפט יחד עם בית דינו הוא שתיקן משמרת לקדושת המקדש וגזר על טבול יום שלא יכנס למחנה לוי. כדכתיב: (דברי הימים ב כ פסוק ה) וַיַּעֲמֵד יְהוֹשָׁפָט בְּקֶהֱלִי יְהוּדָה וַיְרוּשָׁלַם בְּבֵית יְקִנֹק לְפָנַי הַחֲצֵר הַחֲדָשָׁה וּדְשָׂרוּ חֹזֵל מֵאֵי חֶצֶר הַחֲדָשָׁה שְׁחִידְשׁוּ בּוֹ דָּבָר וְאָמְרוּ טָבֹל יוֹם לֹא יִכְנַס בְּמַחֲנֵה לְוִיָּה, וַיֵּשׁ חֹלְקִים⁵⁴ וְסָבִירִים שְׁחֵצֶר חֲדָשָׁה זֶה הָרַ הַבַּיִת כֹּלּוֹ וְלֹא רַק עֲזֵרַת נָשִׁים, וְקִרְאוּ לָהּ חֲדָשָׁה מִפְּנֵי חִידוּשׁ שְׁחִידְשׁוּ וְהוֹסִיפוּ עַל קְדוּשָׁתוֹ בּוֹ בַּיּוֹם וְאָמְרוּ טָבֹל יוֹם לֹא יִכְנַס לָהּ.

עזרת ישראל מקודשת מעזרת נשים שאין מחוסר כפורים נכנס לשם, וטמא שנכנס לשם חייב כרת.

ומטעם זה אין להכנס לכל שטח הר הבית אפילו אם טבל, ראשית לחשוש לדעה השניה שאוסרת טבול יום בכל שטח הר הבית⁵⁵, ושנית מכיון שכאשר המוסלמים באו לבנות בניניהם בהר הבית החריבו וערו עד היסוד את יסודות המקומות הקדושים והשחיתו ובלעו את פני קרקע בית המקדש והשוו את אדמתו עד שלא נודעו עוד

⁵² הלכה טו – כב

⁵³ ראב"ד שם

⁵⁴ רש"י בסוגייתנו ד"ה למחנה לוי

⁵⁵ כי לשיטת רש"י ז"ל לא מהני ליכנס להר הבית בכלל אפי' ע"י טבילה בלי הערב שמש משום גזירה, וכשכותבים לבאר שיטתו החזון נחום בפ"א דכלים מ"ז והפאת השולחן בהל' א"י פ"ג בבית ישראל ס"ק כ"ו כיעו"ש. שו"ת ציץ אליעזר חלק י סימן א נו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

המצרים של מקומות הקודש וגבוליהם⁵⁶. יש לחשוש שמא נכנס לחיל, או חמור מכך לעזרת ישראל⁵⁷, ויש גם חשש כרת⁵⁸. ואסור גם לטוס ולרחף במטוס או במסוק (הליקופטר) באויר מקום המקדש, מפני שהקדושה חלה גם על אויר העזרה עד לרקיע. ומצוה רבה⁵⁹ לפרסם האיסור ולהודיע לרבים שעון כרת הוא⁶⁰, ולא יכשלו באיסור חמור זה.

⁵⁶ ועוד זאת מספרים זקני ירושלים ומצביעים על מקומות שמסביב לחומת הר הבית שהיו נוהרים גם שם מללכת, כגון על מסילה שמאחורי החומה המזרחית, וכן על מקומות וחצרות שגרים שם עכו"ם בצד החומה הצפונית, וכן בצד החומה המערבית ליד באב אל קאטנין ובחצרות הסמוכות שם ליד ביר אל שאפע וכדומה. וגם בצד החומה הדרומית מספרים שהיו מתמירים שנוהרו מליכנס בשטח הפנוי שמאחורי מסגד אל אקצה (וסמוך לחומה זאת שבצד דרומי הרי מוצאים כעת בסמוך לחומה זאת הקיימת עוד חומות בעומק, ומי יוכל לנחש איפוא איזו חומה היא היצונה ואיזו פנימית וכו'). שו"ת ציץ אליעזר שם סב

⁵⁷ והרי כידוע בית המקדש לא היה במישור כי אם היו עולים אליו ועתה הוא כולו מישור ומקומו נמוך מהעיר, ומה שכתוב בשו"ת יעב"ץ ח"א סי' פ"ז שהר הבית ומעלותיו לא נשתנו כל עיקר ולא שלטה בהם הריסת האויבים כלל כיעו"ש, ניתן לומר בכזאת על הזמן שהיו סמוך להרבן הבית כפי שהיעב"ץ שם מדבר מהתקופה ההיא, אבל לא על התקופה המאוחרת אשר עינינו רואות בעליל שכן שינו ושינו וכו"ל. והעזרה הרי יכלו למשך עד המקום שירצו מהר הבית כנפסק ברמב"ם פ"ד מביה"ב ה"י יע"ש באו"ש וכן בריש"ש ריש סנהדרין, וא"כ הרי לא נדע כעת מאין ולאן. שו"ת ציץ אליעזר חלק י סימן א ד"ה ועוד זאת

⁵⁸ ישנם שונים או מטעים הרוצים להיתלות באיגרתו הידועה של הרמב"ם (המובאת בספר חרדים שער התשובה פ"ג) שבה מספר שנכנס לבית הגדול והקדוש והתפלל שם, ולהוציא מזה שהרמב"ם בעצמו נכנס במקום המקדש. אבל רק איש שונה ופתי יעלה על דעתו להבין או להאמין כך, כי רבנו הגדול ז"ל לא היה עושה את דבריו פלסטר שו"ת ציץ אליעזר חלק י סימן א נד

⁵⁹ שו"ת יביע אומר חלק ה – יורה דעה סימן כו

⁶⁰ מציאה מצאו כמה מהמלומדים בחידושי המאירי הנ"ל בשבועות ד' ט"ז ע"א, שמעיד שם בלשון. והמנהג פשוט ליכנס שם לפי מה ששמענו ונתפסו בזה לקבוע הלכה פסוקה, ולומר כאילו: פוק חזי מאי עמא דבר. אולם יש בזה טעות יסודית בהלכה. ואין בסימני מציאה זאת כלל בכדי לטבוע טביעת עינה על מטבעת ההלכה, ושלש תשובות בדבר. ראשית, יתכן שבמקום הקרוב בירושלים לא היה אז בר – סמכא שיורה לבאים הדרך אשר ילכו בה והבאים נכנסו על דעת עצמם מהוסר ידיעה הלכתית ... ולאמיתו הוא מנהג שאין לילך אחריו כלל ויש לשרשו, ועוד יתכן שבכלל לא נכנסו כי אם בשטח הר הבית ולא בשטח העזרה, ולסברת יתר נוסף מ"ש החזו"א מועד סי' ס"ז אות י"ב אבל לא ידענא אם אפשר לסמוך על הנדפסים מחדש שכבר הפסיקה המסורה בינינו ואין אנו יודעין מי המה המעתיקים ועל כן יתכן וקרוב לודאי שנפל ט"ס בהעתקה, כעת או בזמן קדום, והושמטה תיבה אחת של לא שזה ט"ס קל מאד וצ"ל: והמנהג הפשוט לא ליכנס שם לפי ששמענו. נוסף גם דברי רבינו עובדיה מברטנורה במכתבו מא"י משנת רמ"ח שמעיד כעל דבר הפשוט שהיהודים נמנעים מליכנס בבית המקדש מפני הטומאה. וכ"כ גם המהר"ם האגוז בפ' אלה מסעי עיין שם, וזה מוסף חיוק לדברינו ושלישית והוא העיקר. כאמור כותב המאירי את דבריו רק אליבא דהחולקים על הרמב"ם וזה מודה בפשיטות שאבל אליבא דהרמב"ם חייב כרת הנכנס בזה"ז שם, אחרי שפרשנו כשמלה דעות כל גדולי הפוסקים מראשוני הראשונים עד אחרוני האחרונים שהיא לאסור באיסור חמור הכניסה בזה"ז במקום המקדש דעת לנבון נקל שאין בזה"ז בהחלט לשום מי שהוא ולו יהא כנובה ארזים נבהו לבוא להקל ראש לחלוק על אבירי הפוסקים שדבר בהלכה לא נעלם מנגד עיניהם הבהירות, וכידוע, לבוא לשנות הלכה קבועה ומקובלת צריך תנאי ראשון שהמשנים יהיו גדולים מקודמיהם בחכמה ובמנין, דבר שנעלם מאופק דורנו. שו"ת ציץ אליעזר חלק י סימן א נג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הכנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

מי שלא טבל יש להזהר⁶¹ שלא⁶² לתחוב ידיו בסדקים או ברווחים שבין אבני הכותל⁶³, אך מי שטבל יש לו על מה לסמוך⁶⁴ ולתחוב ידיו בין אבני הכותל. אך יש שנהגו שלא לגעת בכותל, ויש שנהגו להתרחק כשתי אמות מהכותל⁶⁵.

מותר⁶⁶ ע"פ הדין לבעל קרי ולנדה בימי טומאתה לגשת אל הכותל המערבי שריד בית מקדשינו.

יש מקומות שנהגו הנשים⁶⁷ טהרה ופרישות בעצמן שלא ליכנס לבית הכנסת ולא רחבת הכותל ושלא לראות ספר תורה בשעת נידותן, וגם כשמתפללין אינן עומדות בפני חברותיהם ומשום מנהג וכבוד עושין כן ולא משום איסור, ובימי ליבונן לא נהגו להחמיר. ובמדינותינו נוהגין היתר לעולם ומברכות ומתפללות, ומ"מ לא יסתכלו בס"ת בשעה שמגביהים אותה להראות לעם⁶⁸. והמנהג שאין הנשים מתקרבות לגשת

⁶¹ התלבטו הגדולים בחרדה על אודות אם מותר להכניס ידים בחורים שבכותל בהיות וביאה במקצת שמה ביאה ועובי החומה כלפנים, ונחלקו בדיעותיהם מהם שאסרו באמת מעשות זאת, ומהם שהתירו מנימוקים שונים, עיין שו"ת אבני נזר חיו"ד ח"ב סימנים ת"ג תנ"א תנ"ב ובמו"מ הארוך שהיה לגאון המחבר ז"ל עם הגאון בעל תורת חסד ז"ל, וספר משכנות לאביר יעקב ח"ב ומהמובא מדעת הגאון האדר"ת ז"ל בזה. ובספר מעשי למלך סופ"ח מה' בית הבחירה. עיין שם. שו"ת ציץ אליעזר חלק י סימן א ד"ה וכמו"כ התלבטו

⁶² תשובות והנהגות כרך ד סימן קלב ובמועדים וזמנים (ח"ה סימן ש"ג) הביא חשש שאם הוא בטומאת קרי או שימש מטהו ולא טבל, ומכניס ידיו דלכאורה עובר בלאו שביאה מקצת שמה ביאה גם להר הבית

⁶³ שביאה במקצת שמה ביאה אף לענין זה, עיין שו"ת מנחת שלמה תניינא (ב - ג) סימן קלט ג

⁶⁴ דבעל קרי שלא נאסר אלא מעורת נשים ולפנים, אבל בצד מערב חוץ מחומת העזרה, לכאורה לא נאסר, ורק י"א אמות מאחורי קדשי קדשים אסור, שהוא מהעזרה, אלא דיש לדון ולומר דכשם שאסרו בצד מזרח מהחיל, מהטעם שקרוב וראוי להרחיקו, כן בצד מערב שקרוב לא התירו טבול יום מחומת הר הבית ולפנים. ואף דבמשנה סתם ולא פירש, אולי משום שבלאו הכי נראה דלא היתה הדרך ליכנס מצד מערב אף דהיה שם שער קיפונים, לכן לא נתפרש, אשר לפ"ז אי נימא דנאסר מהכותל המערבי ולפנים, אולי לא כדאי להכניס ידים לפירצות כיון שאנו טבולי יום, וצ"ב, ולא מצינו ד"ו במפרשים, ומשמעות דבריהם שמותר לטבול יום ליכנס בשטח הר הבית כולו לצד מערב עד י"א אמה אחורי הכפורת וצ"ב. תשובות והנהגות שם

⁶⁵ ושמעתי שהגאון ה"אדרת" זצ"ל נהג להתרחק כשתי אמות מהכותל, ויש אומרים דהואיל והאבנים שבכותל למטה נראה שמרוחקים קצת, חשש שמרוב הזמן נעתק הכותל קצת ממקומו כדרך כתלים ישנים, ומה"ט התרחק קצת שלא ליכנס לאותו מקום. ולענין מעשה הנהגה רוב העולם אין הוששין לזוהר, וביותר שהאיסור כניסה דטבול יום באותו מקום נראה שאינו אלא מדרבנן וכמבואר בר"ש שם. אבל נראה דמ"מ יש לזוהר ולהתרחק דהא מורא מקדש הוא איסור מה"ת, ומדין מורא מקדש לא ייכנס אלא למקום שמותר ליכנס ולא בטומאה, וכיון שכן אפשר לדון בדבר החדש דהמורא מקדש מחייב להמנע אפי' מחשש איסור דרבנן, ויש להתרחק מכל חשש ביאת מקדש אף להר הבית. תשובות והנהגות שם

⁶⁶ ותניא בתוספתא (פ"ק דשבועות ה"ב), א"ר שמעון, קשה טומאת מקדש וקדשיו יותר מכל עבירות שבתורה, שכל עבירות שבתורה מתכפרות פעם אחת בשנה, וטומאת מקדש וקדשיו מתכפרת בכל חדש וחדש וכו'. ע"ש. שו"ת יביע אומר חלק ה - יורה דעה סימן כו

⁶⁷ רמ"א או"ח פה א

⁶⁸ מ"ב שם ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

על יד הכותל בזמן ראייתן, אלא עומדות ד' אמות מרחוק⁶⁹, אך גם בזה כשיש סיבה ובמקום עגמת נפש אפשר להקל לכתחילה.

בימים נוראים מיום אחד של סליחות ואילך⁷⁰ שרבים מתאספים לילך לבית הכנסת, מותרות גם למנהג האוסרים לילך לבית הכנסת אף בימי נידותן כשאר נשים, כי יהיה להן לעצבון גדול שהכל מתאספין והן יעמדו חוץ, וכן כל כיוצא בזה כגון שמשיאה את בנה או בתה או שהיא בעצמה יולדת שהולכין לבית הכנסת אחר ד' שבועות מותרת אפילו היא גדה.

וכל זה לילך לבית הכנסת אבל להתפלל בביתה ולברך כל הברכות, ובפרט ברכת המזון וקידוש שהן מן התורה חייבות לכולי עלמא, אפילו בשעת נידותן. ומה שנוהגין שלא להזכיר את השם בשעת נידותן או שלא ליגע בספר אין מנהג זה עיקר, ועל כל פנים תשמע ברכת המזון וקידוש מאחרים, ואם אין אחר תקדש ותברך בעצמה בלחש כל הברכות שחייבת בהן.

⁶⁹ ס' משנת רבי עקיבא דף רע"ב בשם הגרע"י שלזינגר זצ"ל, שו"ת שבט הקהתי ח"ג סי' מ"ז
⁷⁰ מ"ב שם ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

